

Feuilleton.

Af de Mange, der besøgte Thorvaldsens Museum paa Hundreårsdagen for Kunstnerens Fødsel, villeinden Twivl. Abskillige erindre to visne Laurberkransse, der vare anbragte ved hans Buste i den ene Korridor. De streg sig begge fra hin 17de September 1838, da Thorvaldsen efter betraadte Fredrelandets Jord for ikke mere at forlade det; den ene blev overrakt ham ved Landstigningen, den anden blev af Damer anbragt i hans Atelier, og her hang de endnu begge, da Thorvaldsen den 24de Marts 1844 for sidste Gang lukkede Øren efter sig til det Børksted, der havde seet saa mange Skønhedsverker fødes.

Den Haand, som havde givet disse to Hæderstegn Plads ved Mesterens Billeder, var den samme, der hvert Aar paa Thorvaldsens Fødselsdag er den første til at lægge sin Krands paa hans Grav. Det er Thorvaldsens gamle Ejener, nu Museets Aftøde, C. Wilkens, der i Thorvaldsens sidste sex Leveaar var om ham tidlig og silde, den Første, der hilste paa ham om Morgenens, og den Sidste, der sagde Godnat til ham om Aftenen.

En verdensfarende Mand har sagt, at Ingen er stor for sin Kammerjener. Den Undtagelse, der ifølge den gamle latinske Talemaade nødvendigtis maa til for at give en Regel Gyldighed, fatters heller ikke i dette Tilfælde. Wilkens er Undtagelsen. Nagtet han har havt ikke mindre Lejlighed end mange andre Kammerjener til at opdage sin Herres Svagheder og

blive nøie besejret med Geniets menneskelige Sider, har Thorvaldsen dog ikke i hans Øine mistet en Straale af den Glorie, der omgiver hans Navn. Evertimod, Thorvaldsen er for Wilkens bleven det Centrum, hvorom alle hans Tanker dreie sig, og han har forvandlet sin Bolig i Museet til en Helligdom, indviet Minnet om Thorvaldsen og opsyldt af Relikvier, der deels ere samlede under den daglige Samværen med Kunstneren, deels ere tilfaldne Wilkens ved hans Død.

Af de Tusinder, som aarlig besøge Museet, er det vel forholdsvis Faa, der scette deres Hod i Kjelderetagens Samling af Afstøbninger og fremmede Marmorarbeider, og endnu mindre er Tallet paa dem, der have besøgt Wilkens's lille private Museum af Thorvaldsense Esterlodenslaber, et Pendant i Detail til det Borelse i øverste Etage, hvor Kunstnerens Meublement falder Mindet om hans daglige Færd tillive.

Maaskee vil man dorfors ikke afflaae mit Tilbud om et Dieblits Veiledning mellem Kuriositeterne i „Wilkens's Kjelder“.

Det Første, vi lægge Mærke til, er en Samling Portræter af Thorvaldsen, vel sagtens alle de eksisterende, lige fra Kobberstikket efter Eckersbergs delige Portrait til „Illustreret Tidende“'s Gjengivelse af Ernst Meyers lille Tegning, det sidste Omrids af Kunstnerens Ansigtstræk, der haves. Ved et Øjlik i det store Stab tilbenstede for Binduet kunne vi paa en syldig Maade supplere det Indtryk, som disse Billeder vælle. Her finde vi nemlig vaade

den hvide Blouse, i hvilken Horace Vernet har malet Thorvaldsen, og den Dragt som Medlem af Akademiet San Luca, vi see paa Eckersbergs Billeder: den sorte Uniform, Silkeknæbeenklederne og den hvide Silkekappe. I Selfab med disse Klædningsstykke hænger Thorvaldsens franske Uniform som Medlem af Akademiet i Paris, hans besejrende romerske Kappe, hvori han saa rigelig saaes, og som han ogsaa har paa sin sidste Gang fra Charlottenborg til det Kongelige Theater, samt en del moderne Klæder — det vil sige moderne for femogtyve Aar siden, thi hverken den sorte Livkjole eller de uhyre, skæppelignende sorte Hatte vilde nu admitteres andre Steder end paa en Masterade. Af disse vidunderlige Hatte, høie som Gardistchakoter og med en Skylge paa henved et Kvarteres Bredde, findes der to Exemplarer, — en, som Thorvaldsen havde bragt med sig fra Italien, og hvis Ødre vidner om lang og tro Dieneste, og en anden, som Wilkens sat ham til at høje her, da den andens Rødmen over sin høie Alder blev for isinefaldende, men som han dog kun maa have brugt ved enkelte høitideligere Lejligheder, thi den, han havde paa den sidste Dag, han levede, var netop hans gamle, italienske Ledsgager paa saa mangen regnfuld eller solbestinnet Vandring.

Andre Klædningsstykke fuldstændiggjøre Billedet af Thorvaldsen, som han var i det daglige Liv: hans gamle Øsler, hvis Saaler paa deres Bits streeb efter at danne et Pendant til hin berømte amerikanske Frakke, der var slidt saa noer, at kun Knaphullerne var

tilbage; hans Seler, der forgjæves motiverede deres Ønske om Afsløsning med de gyldigste Grunde og hellere end gjerne vilde vige Bladsen for et af de mange Par flintbroderede Kolleger, med hvilke tjenstvillige Damehender forsynede Kunstneren saa rigelig; hans flammende Bomuldsstrømper fra den Tid, da man gik med Knæbeenkleder; hans Nathue, hans Underbeenklo ...

Ieg tør næsten ikke skrive Navnet heelt ud, og dog kunde jeg have Lyst til netop apropos om denne nyttige Beklædningsgenstand at fortælle en Historie om, hvorledes Thorvaldsen engang modtog en Majestet i dette ved en slig Lejlighed mindre gallamæssige end bekvemme Kostume.

Thorvaldsen arbeidede gjerne en Deel af Formiddagen i Øsler, Underbeenkleder og en stor Morgenfrakke, der gif ham heelt ned til Anklerne. En Morgenstund lod Dronning Caroline Amalie sig melde til Besøg Kloften halvtolv; hun vilde vise en fremmed Dame hans Arbeider og først føre hende til Frue Kirke, derpaa til Charlottenborg. Thorvaldsen begrundede, at han kunde gaae i sit magelige Morgentoilette til Kloften elleve og endda have rigelig Tid til at klæde sig om. Men uheldigtvis var der Gudsjeneste i Frue Kirke, saa Dronningen vendte om og kom til Atelieret en god halv Time før Bestemmelser. Thorvaldsen modtog Hendes Majestet, som om Intet var i Venen, og tallet voere den lange Morgenfrakke, kunde Kostumet ogsaa til Nød lade sig præsentere, i alt Fald saa længe man var i

Atelieret; men da Dronningen yltrede Lyst til at benytte det smukke Foraarsveir til en lille Tour i den botaniske Have, til hvilken en Ør førte ud fra Atelieret, og udbad sig Thorvaldsens Ledsgelse, kunde det ikke undgaes, at Frakken under Gangen af og til flog til Side forneden og fremviste et Par hvide Udsolker med et kæmpemæssigt 11 paa den ene, medens den anden mærkværdig nok bar Nummer 5 og saaledes forraadte en endnu videre gaaende Norden i Paalklædningen end den først omtalte, sjøndt jo allerede den var stem nok under de forhaanden værende Omstændigheder.

I Haab om Undskyldning for denne lille Afgivelse fra Ciceronens flagne Bei vil jeg føre Væseren tilbage til Samlingens andre Mærkværdigheder og da navnlig bede ham at kaste sit Øj ned i den store Montre under Binduet. Her er Lækkerbidskener, der kunne faae en samlergal Engländers Tænder til at løbe i Vand! Ikke at tale om Kalk fra Thorvaldsens Grav — hvoraf, i Forbigaaende sagt, Wilkens sendte hver af de ved Hundreårsfesten Medvirkende et lille Stikke til Grindring om Dagen — ikke at tale om et saadant Kuriosum, findes her endog Kalk fra Raphaels Grav, som Thorvaldsen og de andre Medlemmer af Akademiet San Luca modtog, da de i sin Tid overværede Aabningen af den store Malers Grav. Og ikke at tale om Thorvaldsens eget Haar, seer her endog, omhyggelig forvaret i en Øske, en Lok af Letitia, Napoleons Moders Haar. Men hvor altraaaværdige hinc Sjeldenheder end maae forekomme Samlere, er vor Interesse

dog nærmest knyttet til de Sager, der mere direkte minde os om Thorvaldsen selv. Vi lægge da Mærke til dette store, klodsede Komme- uhr og erfare ikke uden en vis Bevægelse, at det har tilhørt Thorvaldsens Fader, den gamle, gemytlige, lidt fugtige Billedstjærer Gotskalk Thorvaldsen, og at det efter hans Død blev oversendt Sønnen i Rom tillsigemed den Gamles solidt indfattede Jernbrisser og den store, om Fortidens Kalveludstue og Dragtmænd mindende Lædertegnebog, der ikke indeholder andre Optegnelser end de paa Bindet indskrevne mystiske Ord: „Det forunderlige Syn den 22de July 1789 om Morgenens Klokken 5½ slet.“ Ved Siden af disse Minder om en ydmig Fortid, som Thorvaldsen med sonlig Pietet har opbevaret gennem sin Bergmølles Dage, ligger hans eget simple Sølvuhr fra hans Ungdom; „Konferentsraadens“ fine Gulduhr fra Wilkens af Museets Bestyrelse som Tak for sin Omhu og Paapasselighed i Thorvaldsens Tjeneste, ligesom han af Christian den Ottende fra Dannebrogskorset, „thi,“ sagde Kongen, „det er Stik, at en afdød Konges Kammerjener bliver Dannebrogsmand — og Thorvaldsen var Konge i Kunstens Rige.“

Forvrigt er Wilkens ogsaa benaabet med en langt højere Dekoration end det beslede Sølvkorset. Da Thorvaldsen paa sin Fødselsdag 1839 skulde udnævnes til Storkors af Dannebrog, kom Overceremonimesteren Grev Hald til Wilkens for at faae at vide, hvor hans Herre vilde opholde sig paa hin Dag: enten i København eller paa Nyssø. Da

Wilkens ikke med Sikkerhed kunde vide dette, blev der betroet ham et Exemplar af Dekorationen med Paalæg om at hænge den paa Thorvaldsen, hvis han var hjemme den omtalte Dag; tog han derimod til Nyssø, skulde der sendes en Stafet afsted med et andet Exemplar for at overrække ham det der. Det sidste Tilfælde indtraf, og Wilkens fil saaledes ingen Anvendelse for Dekorationen. Da han nok funde ønske at indlemme dette Pragtstykke i sin Samling som Grindring om denne sin Herres høieste jordiske Udmærkelse, bad han en Dag Grev Holdi, om han maatte beholde det. Denne lovede at spørge Kongen derom, og Frederik den Sjette svarede: „Ja, kan det more ham, saa lad ham have det — men“, lagde han til med sin belysende dybe Latter: „han maa ikke gaae med det!“ Kort efter døde Frederik den Sjette, saa at denne eiendommelige Uldnevnelse formodenlig har været hans sidste. Saaledes er det hvide Baand med den store Pailettsjerner kommet til at udgjøre et Nummer i Wilkens's Samling, hvor det ligger Side om Side med Kommandeurkorset, Cres- legionen og en heel Baandbutik af udenlandske Ordensbaand, hvis Kors og Sijerner det var en Opgave for Wilkens at faae Plads til paa Thorvaldsens Bryst, naar denne skulde til hove eller i meget fint Selskab. Wilkens vilde gjerne have sin Herre saa fint som mulig og vidste ogsaa, at man ved Høffet og hos de fremmede Minister satte Priis paa at see ham fremtræde i hele hans Straaleglands; Thorvaldsen selv syntes undertiden, at det gik for

midt med Wilkens's Iver for at forvandle hans Bryst til et Firmament, og idet han rystede sig, til han Ordenerne til at klinge imod hverandre, brummende over, at man „uglede ham ud som et Klokkesaar“, men i Grunden ikke uitsfreds over sin Stads.

Bed Siden af disse ydre Tegn paa Thorvaldsens Berømmelse tager en lille visse Buket sig ganske fattig ud, og dog have dens Blomster naasee engang i Tiden hvilet hans Hjerte nærmere end de glimrende Kors og Stjerner. De salmede Blade ere befestede til et lille Stykke Papir, som foroven bærer Indskriften: „Dette er den siste, du faar fra mig“, og foruden: „Fra din Antoinette.“

Minder om Thorvaldsens Kunstnervirksomhed flettes selvfolgelig ikke i Samlingen. Foruden Leerflizzer til flere af hans Arbeider findes her hans Pousserestofke og Meisler, ja endog en af de smaa Leerlugler, som det var hans Sædvane at trille mellem Fingrene, naar han ønskte over Et eller Andet. Adskillige broderede Sager fra det Stampe'ske og Buggaard'ske Hous minde om hans jevnligste Omgang, en ille Samling af de Enekestillinger, som Dannerne godmodig lod ham vinde i Lotterispil, remmaner Grindringen om en af den store Kunstners smaa Særheder, og hans simple Redesam og Haarbørste tale om hans store Farveighed i det daglige Liv.

Større reelt Verd har en ikke ubetydelig Samling af Thorvaldsens Haandtegninger, som Wilkens med hans Tilladelse har opsamlet fra Gulvet og Papirsturven, hvor de henslengtes

om værdiløst Makulatur, ofte sønderrevne eller
ammenkrøllede, men nu med stor Ømhyggelig-
hed udglattede og opklæbede paa Kartoner. I
en anden Mappe har Wilkens samlet en
Mængde skriftlige Notitier eller flygtige Stizzer,
udkastede paa Bagfiden af en Regning, i Mar-
ken af et Brev, bag paa et Visitfort eller paa
vad der ellers laae nærmest ved Haanden. En
Optegnelse fra Italien viser saaledes, at han
ra 10de Januar til 10de April har betalt for
et Logis 9 Scudi, „Spiisning i 21 Dage“ 5
Scudi 2 Paoli, „til Medisin og Schiololade“
Scudo 1 Paolo 8 Vajochi, „uldene Strom-
er“ 1 Scudo 2 Paoli osv. Paa Foden af en
italiensk Steenhuggerregning har Thorvaldsen,
ormodentlig i en glad Stemning, citeret det be-
sendte lydse Digt:

„O wunderschön ist Gottes Erde
Und werth darauf vergnügt zu sein.“

Om den modsatte Stemning vidne derimod
e paa en anden Lap Papir henkastede Udbrud:
„mig ligegeyldig“ — „angaar saa er mig lige-
yldig“ — „det er som jeg ikke var tilstede“.
De hidrøre fra en Periode, hvor Thorvaldsen
var mismodig over nogle Forhold ved Akade-
miet, saa at han ikke vilde afgjøre de Sager,
er ventede paa hans Underskrift som Akade-
miets Direkteur, fordi han meente, at man i
ndre Sager ikke respekterede hans Mening.
Daar Wilkens kom med Mappen for at faae
am til at give sin Underskrift, viste han ham
ranten bort med de Ord, at han vilde betræg-
te som aldeles ikke verende tilstede, at det Hele
var ham ligegeyldigt osv. — Ættringer, som han

erefter har fået paa Papiret for ligesom at
ive disse Bredesudbrud større Konstents.
Blandt Papirerne findes ogsaa et Haand-
skrift af Dehlenschläger, nemlig det Digt til
Thorvaldsen, hvormed han ledsgagede sin i de
samlede Skrifter (Liebenbergs Udg., 22. Bd.,
Side 230) optagne poetiske Udhydning af Bas-
reliefet „Æterlighedens Aldere“. Da jeg ikke
ar seet det lille Digt meddeelt nogetsteds, kan
et passende finde en Plads her:

Min gamle, unge, dyrbare Ven!
er har Du Digteren igjen.
eligib at jeg — magfæs lidt mat —
it Basrelief i Vers har overstat.
vis over Billedet Du Verset nu vil sætte —
for Guds Skyld, misforstaæ ei dette!
eg mener — Du forstaær mig nok;
t sageligt Papir fun over Marmorblos;
hi kom det neden, hvad min Griffel præger,
aa knuste Thorvald Dehlenschläger);
den derjom Verset over Stenen staær,
et læses kan af Folk, som kommer og som gaaer,
og Du ei nødig har, for hvør en Slave
et fulde Billed atter at forklare.

Høker J. Hansens Datter, Karen Sophie (9 M.), i Tøxværd. C. F. Schnorecs Hustru, Kjerstine, f. Skougaard, i Randers. Frederik Johansen (59), i Randers. Skreddermester Niels Thomesen, i Kløge. Peter Nissen, i Faaborg. Elise Amalie Kaarup, i Korsør.

hvis ellers kunstlyndige Elcr var saa besat af Samlerdæmonen, at han troede at have fundet Raphael'er paa Amager og Correggio'er i Balby.

Derimod vil jeg ikke sige Willems fri for den Samlerstolthed, der gjør, at man syndes ved at fremvise sine Kostbarheder for Andre. Jeg kan derfor rolig love de Besøgende en god Modtagelse, der ville tage hans Samling i Diesyn. Kun maae de ikke komme som de, der

"ikke behynde sig stort
Om Værket, som en Kunstner har gjort,
Men derimod føle deres Hjarter brænde
Af Øver efter ham selv at hende,
At vide, hvordan han spiser og driller,
Hvordan han nyser, hvordan han hiller,
Kort sagt, at hende ham rigtig privat."

Sagdanne Gjæster ville dog ikke kunne faae deres Nyfigenhed fuldt tilfredsstillet ved Willems's Samling. Kun for dem, der elste Meisteren i hans Værker og ikke stige ned i Kjelleren før efter en Vandring i Kunstens Sale ovenover — kun for dem ville Kunstnerens private Efterladenslæber have den sande, pietetsfulde Interesse, hvormed de maae besees.

Cabiro.

Prof. P. Hansen

Avertissementer.

**Avertissementer modtages hver
Søndag fra Kl. 8 til 8 paa „Dag-
bladet“ s Koncer, Østergade Nr. 43
over Gaarden, og indrykkes for en
Betaling af 4 Sk. pr. Fattilinde eller
dens Findes. For Avertissementer fra
Udlandet betales 5 Sk. pr. Fattilinde.
— For „Inserater“ betales 8 Sk. for
„Menningssager“ 10 Sk. pr. Fattilinde.**

N. K. M. F.

Den 17de Februar.

Haydn: Klaveertrio.

Beethoven: Op. 18. Nr. 2. Kvartet.

Kunstnerforeningen af 18de November.

Listen til Deeltagere i Fastelavnsloierne den 20de Februar (Fastelavnsmandag Kl. 8 Aften) henligger hos Dhrr. Kittendorff & Aagaard, hvor Billetterne udleveres fra Fredag den 17de.

Foredrag

paa Fredag Aften Kl. 7 i Hr. Vincents Lokale. Indtægten tilfalder „Forsørgelsesforeningen af Lærerinder“.

Prokurator Biering fra Randers vil tale om, at vi her i Landet staae meget tilbage for Hottentotter og Buskmænd i at have den personlige Frihed betrygget, og han vil godtgjøre, ved Exempler fra Dagliglivet, at det har meget at betyde, at en menneskefærlig og varm Ven af Edsborneretter, som Byfoged H. Hage, i omtrent 25 Aar har mødt megen Kulde og Sløvhed.

Afgangskort, à 3. Mt., faaes hos Hr. Boghandler Bing, i Tobakshandelen i „Hotel Royals“ Gaard og ved Indgangen.

2det Foredrag

til Fordeel for Pleieselskabet for Nørre- og Østerbro holdes idag, Fredag, den 16. Febr. Kl. 7, i Universitets-Auditoriet Nr. 6 af Hr.

Professor Engelhardt.

Afgangskort faaes ved Indgangen.

A. E. Granfelt & Co., Skibsmæglere, Aberdeen.

Agentur for Salg af alle Slags Skibsladninger.

Anmeldelser modtages i Hr. G. Wagners Kunst- og Musikhandel St. Kjøbmagergade 6, i Hr. W. Priors Boghandel, St. Kjøbmagergade 48, i Store Fiolstræde 42, 2den Sal, paa Nørrebroes Fælledvej 6, 2den Sal.

Tordenskjoldsgade 15.

Evret Smør,
særdeles tjenligt for Bagere og Konditorer, anbefales fra 17 Rdl. til høiere Priser fra **Niels Petersen,** Vimmelskaftet 30.

Institut for medicinsk og orthopædisk Gymnastik.

Tordenskjoldsgade Nr. 10

(Romerske Bade).

Anmeldelser modtages daglig paa Institutet i Tordenskjoldsgade.

J. M. S. Odders

Skrædder-Etablissement, Møntergade 32,

er forsynet med et smukt Udvælg af øerne Klædningsstykker til særdeles billige Priser. Iaser anbefales Beenklæder af udmærket Sto og moderne Facon. Bestillinger udføres snægtig.

Fohrmann & Co.,

40, Østergade 40, 1ste Sal,
udsælge endeeel ældre Kapper og Molis-Liv,

m. m. til betydelig nedsatte Priser.

Redigeret og udgivet af C. St. A. Ville.

Trykt i Sally B. Salomons Bogtrykkeri.